

Syýasat ýalan-ýaşrygyň we töhmetiň üstünde ýöredilmeyär

Category: Kitapcy, Publisistika, Sözler

написано kitapcy | 26 января, 2025

Syýasat ýalan-ýaşrygyň we töhmetiň üstünde ýöredilmeyär

SYÝASAT ÝALAN-ÝAŞRYGYŇ WE TÖHMETIŇ ÜSTÜNDE ÝÖREDILMEÝÄR

Iki ýyl öň ýazan «Diniňiz bolany bilen ahлага zerurlygyňyz ýokmy?» makalamda «Yslam medeniýetinde nämäniň din, nämäniň ahlak, nämäniň urp-adat, nämäniň hukuk, nämäniň syýasatdygyny bilmesem, dine perdelenýän syýasy aňyýetiň berýän kartinalaryny din hasaplan bolsam, ynanyň, menem deizmi saýlap alardym» diýip ýazypdym. Saýlawyň başyndan ahryna çenli dini ulanan syýasy aňyýetiň özüni alyp barşy we ulanýan dili muny maňa ýene bir gezek gaýtalatdy.

Musulmandygyma utandym. Musulmanlyk beýle dile, beýle gödeklige, hapa-paýyşlyga, tekfire, saýrylaşdyrmaga, ýalan-ýaşryga, töhmete, myjabata mynasypmydy?

Musulmanlyk syýasatyň ýa-da bähbitleriň hatyrasyna diniň hutma-hut özi bolan düşüňjeleri ýer bilen ýegsan edenler bilen birilikde ýatlanmaga mynasypmydy?

Musulmanlygyň ýoly «Muhammedul-Emin» sypatyny ýatdan çykaranlar bilen bir bolup bilmez.

Musulmanlyk «Mömin elindenem, dilindenem hiç kime zyýan bermeýän adamdyr» prinsipini durmuş ýoluna çyrag edinmeýänlerden dat edýär: «Nämüçin etmejek zadyňyzy aýdýarsyňyz? Etmejek zadyňy aýtmaň, Allanyň gatynda örän erbet işdir» («Saf» süresi, 2-3).

Musulmanlyk men musulman diýip, musulman ýaly ýaşamaýanlardan ellibizar: «Eý iman edenler, iman ediň» («Nisa» süresi, 136).

- **«ÝALAN BILEN IMAN BIR ÝERE SYGYŞMAZ»**

Ýalan we töhmet iki erbet şumlukdyr: şahsy we jemgyýetçilik durmuşynyň gidişinde akymy tersine öwürüp taşlajak derejede ýaramaz täsirleri bolýar.

Ogurlykdan has howply saýylýan ýalan we töhmet adamlaryň arasynda ýaýrandan skň düzetmegi kyn ýagdaýlary emele getirýär. «Palçyk zyň, yzy galsyn» sözi muny aýdyň suratlandyrýar. Şol sebäpli, Hezreti Pygamberimizem: «Ýalan bilen iman bir ýere sygyşmaz» diýipdir. Çünki, iman – ynamdyr, iman ynamy şekillendirýär. Ynamyň ýok ýerinde diniňem, imanyňam gürrüňini edip bolmaýar. «EMN» sözünden gelip çykan iman adamyň içki dünýäsinde emele getirmek isleýän oňşugy ýaly jemgyýetçilik oňşugyny-da göz önüne tutýar: «Eý ynananlar, hemmäňiz birden oňşuga (agzybirlige) giriň, şeýtana (her dürli zulma, haksyzlyga, ahlaksyzlyga) eýermäň («Bakara» süresi, 208).

Hezreti Pygamberimiziň (s.a.w) «Adamlary aldaýan bizden däldir» sözi «biz» bolma garaýşynda dogruçyllygyň we hakykatyň ýerini görkezýär.

Hakykaty, haky, dogryny hemme zatdan ileri görmek we hakykatyň garşysyna gidýän adamlardyr zatlardan arany açmak diniň esasy şertidir. Din özüne perdelenip iň esasy hakykatlara garşy durýanlara-da yşarat edýär. Eýranly sosiolog Ali Şeriatiniň beren şu kesgitlemesi diýseň derwaýysdyr: «Diýdimzorluk, hilegärlik dindarlyk we takwalyk donuna bürense taryhyň iň uly katastrofalarynyň we taryhy sarsygyna beren iň uly güýçleriniň biri emele geler».

- **«KIŞI DILINIŇ ASTYNYDA ÝAŞYRYNDYR»**

Diniň we syýasatyň asla bir bolup bilmejekdigini, eger haýsam bolsa bir ilteşik guruljak bolsa, diňe ahlak gymmatlyklaryň üstünden bolmalydygyny öwran-öwran ýazdym. Ýagny, syýasat bilen meşgullanýan adam ýalan sözlemeli däl, töhmet atmaly däl, ýerine ýetirip bilmejek wadalaryny bermeli däl, hiç kimsä gyýa göz bilen garamaly däl, hiç kimsäň mertebesine dil uzatmaly däl, hiç kimsäni ala tutmaly däl, hiç kimsä ýigrenç

we duşmançylyk pürkölip duran we ş.m. we ş.m.
Gysgaça alanda, Ýunusyň aýdyşy ýaly boljak bolar:

«Sen saňa näme sansaň,
Kesekä-de ony san.
Dört kitabyň manysy,
Budur eger bar bolsa.»

Biziň Ýunusymyz men-menlik etme, hondanbärsireme, çişip gürläme diýýär, sen nähili bolsaň, garşyňdaky hem şolar ýaly, ol nähili bolsa senem şolar ýalysyň diýýär. Özüni sylaýan bolsaň, garşyňdakynam syla. Özüne näme isleýän bolsaň, garşyňdaka-da şony isle. Özüne nämäniň edilmegini rowa görmeýän bolsaň, başgalara-da rowa görme. Elinden we dilinden emin bolmak, ine, şular ýaly bolmak diýmekdir.

Elgaraz, adamlar hakda gürlände ýalan myjabatlary atmak, kemsitmek, mertebesine dil ýetirmek ýalňyşdyr, günädir, haramdyr.

Her pursatda ekranlarda ýüzüni görüp duran ýolbaşçylarymyz, syýasatçylar, jemgyýetiň önüne düşmäge ymtylýan kişiler, haýyş edýäriň, özüňizi alyp barşyňyza üns beriň, kemsitmelerden gaça duruň, ýalan-ýaşryklardan we töhmetlerden düzülen jümleleri diliňize almaň, gynandyрмаň, ynjytmaň, ýerine ýetirip bilmejek sözleriňizi bermäň. Serediň, ýüzlerçe ýyl öň Hezreti Aly ne gözel seslenipdir: «Kişi diliniň astynda ýaşyryndyr».

Aýşe SUJU.

«SÖZCÜ» gazeti, 28.05.2023 ý. Publisistika